

תנ"ך

הוראות

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו שבע שאלות.
יש לענות על ארבע שאלות. $100 = 25 \times 4$ נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אין להעתיק את השאלה; יש לכתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכזו בנושא. שימו לב לכתב, לכתיב ולפיסוק.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

ענו על ארבע מן השאלות 1-7 (לכל שאלה – 25 נקודות).

1.

קראו **במדבר**, פרק י"ג, פסוקים כ"ה-ל"ג וגם **במדבר**, פרק י"ד, פסוקים א'-י'.

א. קראו **במדבר**, פרק י"ג, פסוקים כ"ה-ל"ג ופרק י"ד, פסוקים ו'-ח'.

(1) כתבו עניין אחד שעליו הסכימו המרגלים עם יהושע ועם כלב בן יפונה בנוגע לארץ כנען ועניין אחד שבו הם נחלקו

בדעותיהם בנוגע לארץ כנען. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (6 נקודות)

(2) על פי **במדבר**, פרק י"ג, המרגלים הראו לעם את פרי הארץ. יש הטוענים שהדבר הגביר את תמיכת העם בעמדה

של כלב בן יפונה, ואילו אחרים טוענים כי הדבר הגביר את תמיכת העם בעמדה של שאר המרגלים.

נמקו כל אחת מן הטענות, ובססו את דבריכם על הכתוב. (6 נקודות)

ב. קראו פרק י"ד, פסוקים א'-ה'.

(1) מדוע אפשר לטעון כי התגובה של משה ואהרן על תלונות העם לא נתנה מענה מספק לעם? הסבירו את דבריכם,

ובססו אותם על הכתוב. (6 נקודות)

(2) קראו את פירושו של רמב"ן לפסוק ה' שלפניכם.

"וקמו הצדיקים [משה ואהרן] והשתחוּ לאפס ארצה לאמור להם, אל נא אחיי תרעו, ולא תהיה זאת לכם לפוקה [למכשול]".

על פי פירוש רמב"ן, הסבירו מדוע תגובת משה ואהרן יכולה להיחשב מענה ראוי על תלונות העם. (7 נקודות)

2.

קראו **במדבר**, פרק ט"ז, פסוקים א'-ט"ו.

א. בפסוקים אלה מתוארים המורדים במשה, ובהם קורח ועדתו ודתן ואבירם.

(1) הביאו מפסוקים א'-ב' ראיה אחת המעידה כי מדובר במרד, והסבירו אותה. (5 נקודות)

(2) מהי הטענה שהעלו קורח ועדתו כלפי משה, ומהי הצביעות בטענה זו לדעת משה? הסבירו את דבריכם, ובססו

אותם על הכתוב. (8 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ב-י"ד.

(1) דתן ואבירם מסרבים לעלות אל משה.

הסבירו את הסיבה לסירובם באמצעות הביטוי החוזר שבדבריהם "אֶרֶץ זָבֻת חֶלֶב וְדָבָשׁ". בססו את דבריכם

על הכתוב. (6 נקודות)

(2) קראו את פירוש רש"י לפסוק י"ד שלפניכם.

"העיני אנשים ההם תנקר' - אפילו אתה שולח לנקר את עינינו אם לא נעלה אליך - לא נעלה".

הסבירו כיצד פירוש רש"י מעצים את הסירוב של דתן ואבירם לעלות אל משה. תוכלו להיעזר ב**שמואל א**, פרק י"א,

פסוקים א'-ב' לביסוס דבריכם. (6 נקודות)

3. קראו שמואל ב, פרק י"ד, פסוקים ה'–כ"א.

א. קראו פסוקים ה'–ז'.

מהי הביקורת של האישה האלמנה בנוגע לקיום מנהג גאולת הדם במקרה שהיא מתארת? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על דרישת המשפחה מן האלמנה ועל תגובתה על דרישה זו. (10 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ג–כ"א.

(1) מדוע החלטת דוד בפסוק כ"א נחשבת לחריגה מן המוסכמות, וכיצד השימוש של האישה בדימוי "מלאך האלוהים" (בפסוק י"ז ובפסוק כ') השפיע על דוד לחרוג מן המוסכמות? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (10 נקודות)

(2) האישה בדבריה משתמשת בדימויים שונים כדי להשפיע על דוד.

בחרו בדימוי נוסף מדברי האישה אל דוד, והסבירו כיצד השימוש בדימוי זה השפיע עליו לחרוג מן המוסכמות. בססו את דבריכם על הכתוב. (5 נקודות)

4. קראו שמואל ב, פרק כ', פסוקים א'–כ"ב.

א. קראו פסוקים א'–ו'.

על פי פסוקים אלה, נראה ששליטתו של דוד על הממלכה התערערה, אך מתגובתו על מצב זה ניכר שהוא מנהיג קר רוח. (1) הסבירו כיצד באה לידי ביטוי התערערות השליטה של דוד על הממלכה. בססו את דבריכם על שתי דוגמאות מן הכתוב. (7 נקודות)

(2) הוכיחו כי דוד הוא מנהיג קר רוח שמצליח להתמודד עם המצב. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (5 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ז–כ"ב ואת פירוש של המלבי"ם לפסוק כ"א שלפניכם.

"לא כן הדבר - אין האמת כן... כי בכם נמצא ראש המורדים אשר 'נשא ידו במלך' - ואינכם שלמים למלכם, לכן 'תנו אותו לבדו' - ואדע כי כנים דבריך".

(מעובד על פי פירוש המלבי"ם)

(1) מהי המחלוקת בין האישה החכמה ובין יואב בנוגע לנאמנות של תושבי העיר לדוד, ומהו הפתרון שהציע יואב? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב ועל פירוש המלבי"ם. (7 נקודות)

(2) על פי פסוקים כ"א–כ"ב, כיצד באה לידי ביטוי חוכמתה של האישה בתגובתה על הצעתו של יואב? הסבירו את דבריכם. (6 נקודות)

5. קראו **מלכים א'**, פרק י"ט, פסוקים א'–י"ח.

א. קראו פסוקים א'–י"ד.

על פי פסוקים אלה, אליהו בורח ועובר מסע דרך שלוש תחנות: באר שבע, המדבר והר חורב.

מדבריו וממעשיו של אליהו נראה כי בכל אחת מן התחנות בדרכו התעצמה הרגשת הבדידות והייאוש שלו.

הוכיחו קביעה זו, ובססו את דבריכם על הכתוב. (10 נקודות)

ב. קראו פסוקים י"ד–י"ח וגם את פירוש רש"י לפסוק ט"ז שלפניכם.

"תמשח לנביא תחתיו" – אי אפשר [אין רצוני] בנביאותך מאחר שאתה מלמד קטגוריה על בניי."

(1) על פי רש"י, מדוע אליהו נחשב לנביא שפעל בניגוד למצופה ממנו, ועל אילו דברים שאמר אליהו הסתמך רש"י

בפירושו? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (10 נקודות)

(2) לדעתכם, האם הציוויים של אלוהים ודבריו לאליהו בפסוקים ט"ו–י"ח עולים בקנה אחד עם פירושו של רש"י:

"אי אפשר [אין רצוני] בנביאותך"? נמקו את דעתכם, ובססו אותה על הכתוב. (5 נקודות)

6. קראו **מלכים א'**, פרק כ"ב, פסוקים ו'–כ"ג.

א. קראו פסוקים ז'–ח, פסוק י"ג וגם פסוקים ט"ו–י"ח.

(1) בעצתו של המלאך למיכיהו בפסוק י"ג יש שימוש במילה מנחה.

הסבירו באמצעותה את עצתו של המלאך למיכיהו, וכתבו מדוע לדעתכם בחר המלאך להשתמש במילה מנחה זו.

בססו את דבריכם על הכתוב. (9 נקודות)

(2) קראו פסוקים ט"ו–י"ח.

האם מיכיהו קיבל את עצתו של המלאך? נמקו את דבריכם, ובססו אותם על שתי הנבואות של מיכיהו. (6 נקודות)

ב. קראו פסוקים כ'–כ"ג וגם את פירושו של רד"ק לפסוק כ' שלפניכם.

"הדברים האלה הם מבוכה גדולה למי שמבין אותם כמשמעו... כל אלה דברי מליצה [משל] הם... לא שראה מיכיהו

דברים אלה ולא שמעם, כי רוח הנבואה... יהיה רק אמת בשם ה'."

מהו הקושי התיאולוגי (דתי-אמוני) שעולה מדברי אלוהים ומעורר "מבוכה גדולה", וכיצד רד"ק מיישב קושי תיאולוגי זה?

הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (10 נקודות)

7. א. קראו **שיר השירים**, פרק ג', פסוקים א'–ה' ופרק ח', פסוקים ח'–י' וגם את דבריו של מ' הנדלזלץ שלפניכם.

"מתוך שיר השירים עולה קולה של האשה, המוכנה לפרוץ מן המסגרת שכפו עליה אבותיה... ולהיענות למאווי

[לרצונות] גופה ונפשה".

(מ' הנדלזלץ, "תתאהב בי כבר", אתר 929)

על פי פסוקים אלה, מה עשתה כל אחת מן הנשים (בפרק ג' ובפרק ח') כדי לפרוץ את המסגרת שנכפתה עליה, וכיצד

פעולתה סייעה לה להגשים את מאווי גופה או נפשה? הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתובים. (15 נקודות)

ב. קראו פרק ח', פסוקים י"ב–י"ד ואת דבריו של מ' הנדלזלץ.

"ספר הספרים כולו, ושיר השירים בתוכו, נכתב על ידי גברים, ולכן אין פלא שמקומן של הנשים בו... מוצנע".

(מ' הנדלזלץ, "תתאהב בי כבר", אתר 929)

הסבירו מדוע אפשר לטעון כי פסוקים אלה, המסיימים את שיר השירים, עומדים בסתירה לדבריו של מ' הנדלזלץ בנוגע

למקומה של האשה. הסבירו את דבריכם, ובססו אותם על הכתוב. (10 נקודות)

בהצלחה!